

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ..... 20 coroane.
Pe jumătate de an ..... 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Studiu, muncă, eroism.

Înțelepciunea divină se simte pretutindeni în natură; în lucrurile mici și neînsemnate, ca și în cele grandioase. Greșeala principală a noastră e aceea, că adesea ne ocupăm numai de lucrurile impozante și disprețuim pe cele bagatele. Uităm, că acestea pot contribui tot atât la fericirea omenească, ca și acelea. Nu arareori s'a întâmplat, că un fapt comun și simplu, pe care lumea îl privea cu cea mai mare nepăsare, a dus pe omul de geniu la descoperirile cele mai mari și mai interesante. Se zice, că Newton a descoperit legea gravitațiunii universale, privind căderea unui măr. Stephenson a inventat locomotiva, observând și studiind puterea aburului.

Iată condițiunile principale de succes în viață: atențiunea, studiul, observația împreună cu dorința de a cunoaște, de a munci, de a pătrunde în tainele naturii.

Carlyle a zis: să nu disprețuim nici chiar ultimul fir de gunoiu, căci orice lucru, fie cât de neînsemnat, e o fereastră prin care ochiul filozofului privește în infinit. Câtă sinceritate, cât adevăr în aceste cuvinte! În ele se oglindează întreaga viață de muncă și întreg sufletul curat al acestui apostol al muncii.

* * *

Munca e cea mai nobilă țintă a vieții. Ea e cu atât mai mare și mai generoasă, cu cât se referă la fericirea mai multor oameni, cu cât, prin urmare, e mai intensivă. Iar pentru a ajunge la gradul maxim de intensitate, e de lipsă, ca ea să fie bine precugetată. Să-i premeargă un studiu amănunțit și o minuțioasă cercetare. Înainte de a începe ceva, să ne gândim totdeauna la scopul muncii noastre, la sacrificiile ce ne costă și la diferite alte eventualități. Să avem înaintea ochilor noștri drumul pe care și modul în care vom purcede, pentru ca să nu fim nevoiți mai târziu a lăsa lucrul baltă. Mai înțelept e, de a începe mai puțin, dar a le și duce la îndeplinire, decât a ne amesteca în tot felul de întreprinderi, fără nici un capăt și a le părăsi chiar când sunt pe sfârșite. Celce lucră astfel, muncește fără a-și da socoteală de osteneala sa, e imprudent. Cheltuește energie înzadar; e chiar periculos să însușească și semenilor săi. Pe de altă parte o muncă

bine condusă e izvor nesecat de bogăție și de fericire omenească.

Să lucrăm rațional, dacă voim a ne bucura cândva de roadele muncii noastre și dacă voim ca aceasta să corespundă așteptărilor noastre; alifel decepția e inevitabilă. Iar decepția e cel mai puternic iudemn la nelucrare, la lenevire, cari tâmpesc și strică mintea omului și suprimă în el orice virtute, sting orice scântee de adevăr.

* * *

Sunt nenumărați dușmanii muncii. Invidia și ura mai ales, o pândesc la toate răspântiile. Munca adevărată a avut totdeauna a lupta cu superstițiile de tot soiul, înrădăcinate în societatea omenească. Aceasta e poate cauza, că atâția au căzut înainte de a-și fi realizat visul. Cu toate acestea însă, disperarea e sub demnitatea luptătorului și adevărații eroi au primit întotdeauna declararea luptei cu bucurie, căci au fost convinși de sfințenia muncii lor. Adesea suferința pentru adevărul, pe care-l iubiau, a fost tot atâtea motive de oțelire și de însuflețire. Iar răbdarea, stăruința, încrederea în rezultatul final, fanatismul chiar, tot atâtea arme, cari au stat și vor sta totdeauna la îndemâna eroilor.

S'a zis, că geniul e răbdare. Studiul oamenilor celebri, ne oferă nenumărate pilde de răbdare și de stăruință. Ei au suferit mai bucurios foamea, frigul, mizeria, torturile de tot felul, moartea chiar, dar nu s'au ferit din calea adevărului, ci l-au susținut și apărât până în ultima clipă a vieții lor. Hristos a murit, răstignit pe cruce în mijlocul tâlharilor, în cele mai grozave chinuri. Columb, Kepler, au murit disprețuiți de lume, în cea mai mare mizerie.

Aceasta a fost soarta mai tuturor oamenilor mari. Suferința și piedecile fără număr, puse în calea lor din partea ignoranței și a neștiinței. Așa a fost în toate vremurile. Dreptatea nu a fost niciodată recunoscută momentan, ci a trebuit să vie timpul, pentru ca să o întărească și să o ridice la adevărata ei valoare. Oamenii nici când nu și-au înțeles învățătorii, ci cu indignare s'au ridicat împotriva lor. Eroii nu s'au potrivit nici decum cu epocile, în cari au trăit. Căutând mereu lumina, s'au isbit pretutindeni de întunec, de ignoranță și nu au găsit nicăiri nici un sprijin.

Dreptatea însă e nemuritoare și generațiile, cari au urmat eroilor, au recu-

noscut-o. Astăzi întreaga societate omenească e constituită și condusă pe baza activității eroilor. Și unde am fi acum, dacă acești binefăcători ai omenirii ar fi fost respectați și ajutamați la timp!

Pentru noi acum, când veacuri întregi de eroism și de muncă ne stau într'ajutor, nu poate fi nimic mai nobil, decât continuarea ei, în speranța, că mult-puținul, cu care vom contribui, va fi și el cu o piatră mai mult la clădirea uriașei opere a perfecțiunii și a progresului.

Volhinia.

Ioan Safta.

Insemnătatea literaturii noastre poporane.

De Simion Stana, preot.

În senz extins se poate defini literatura poporană ca manifestarea sufletului în cercul în care poporul stă în contact cu fenomenele vieții. Literatura poporană nescrisă exprimă totalitatea plâmuirii omului din popor, a cărui produse nu s'au scris, ci s'au păstrat prin grai viu dela o generațiune la alta. „Primul cuvânt eșit din gura primului om a fost deja literatură” zice marele nostru filolog Bogdan Petriceicu Hașdău.

Literatura poporană română se începe deodată cu poporul român însuși, care născut din înrudirea coloniștilor aduși de împăratul Traian din imperiul roman, cu Dacii, vechii locuitori ai acestei țări, dela cari Romanii au primit diferite credințe și obiceiuri. Mult timp a stat literatura poporană necunoscută, căci nimenea nu se interesă de ea și eră disprețuită de toți. Însă cât timp această literatură n'a fost băgată în seamă, nici literatura cultă n'a putut lua nici un avânt.

Timpul însă produce schimbare, căci pe la începutul secolului trecut s'a început respective s'a născut un interes tot mai crescând pentru acea literatură, al cărei farmec nu constă în altceva decât, în a urmări modul cum poporul nostru încearcă să deslege problemele vieții. Să băgăm seamă și momentan vom observa, că literatura poporană este comoara tuturor științelor poporului, dobândite atât prin propria lui observare și concluziune, cât și prin moștenire din tată în fiu. În ea avem elemente din toți secolii trecuți. Prin studiul acestei literaturi ne vom lămurii asupra originii, limbei, nașterii, credinței străbune, raționalității poporului nostru precum și asupra aplicărilor lui naturale cu care e înzestrat. Toate acestea ni se împărtășesc prin o limbă firească, verde românească, cum e cea isvorită din sufletul curat și nefățarnic al poporului român. Nu e deci mirare, dacă toți își îndreaptă munca în direcțiunea cunoașterii acestei literaturi, care după cum spune marele Alecsandri „e plină de comori neprețuite, de simțiri duioase, de notițe istorice, de idei înalte de credințe superstițioase, de datini străbune și mai cu seamă de frumuseți poetice fără seamăn în literaturile străine”.

Numai literatura poporană poate înfățișa cu precizie modul de gândire și de a simți al unui popor.

Din cele spuse mai sus vedem și concludem că literatura noastră poporană are însemnătate din mai multe puncte de vedere. Noi ne vom ocupa aici cu însemnătatea literaturii noastre populare din punct de vedere limbistic, istoric, etic și estetic.

Dacă luăm din punct de vedere limbistic această literatură, ei avem să-i atribuim faptul norocos pentru noi că ne-a conservat limba românească în cea mai curată formă. Deși în curs de aproape 20 secole s'a părăndat peste poporul român multe furtuni dulcele lui grai, frumoasa lui limbă nu i-au putut-o schimba. Acest conservatism de fer a contribuit în cel mai mare grad ca Românii nu numai să nu fie absorbiți de națiunile mai mari ce-i încunjurau, ci din contră s'au asimilat multe fracțiuni din acele popoare când s'au așezat între Români. Știm bine că și după ce s'a format limba cultă la noi, de câte ori această limbă eră îmbinată și împetritată cu cuvinte străine, oamenii de carte alergau la izvorul cel limpede, la literatura poporană ca să curățească limba cultă. Astfel însemnătatea literaturii populare se înalță tot mai sus. Generația noastră de azi a primit cu mângăiere și mulțămire dela strămoși această scumpă ereditate, pe care a apărat-o cu bărbăție de toate atacurile vehemente. Și cu mândrie rostim versul lui Sion:

„Mult e dulce și frumoasă
Limba ce-o vorbim;
Altă limbă armonioasă
Ca ea nu găsim.
Saltă inima 'n plăcere
Când o ascultăm
Și pe buze-duce miere
Când o cuvântăm“.

Literatura aceasta ne-a păstrat o mulțime mare de forme și expresiuni, pe cari literatura cultă parte le-a pierdut, parte le-a înlocuit cu termeni noi. Limba unui popor nu e permanentă, ci ea se schimbă și se transformă în decursul timpului. Pentru că dacă vine un popor în atingere cu alt popor, împrumută unul dela altul cuvinte și expresiuni diferite. Toate acestea le putem vedea foarte clar în frumoasele noastre povești și în încântătoarele noastre poezii populare din diferiți secolii. Așa vedem că în secolii XVI, XVII și îndeosebi în secolul XVIII că limba română e împetritată cu diferite grecisme cari însă în cursul secolului XIX sunt cu totul delaturate din limbajul românesc.

Am atins însemnătatea literaturii noastre populare din punct de vedere limbistic; acum să cercetăm însumnătatea ei din punct de vedere istoric. Privită din acest punct de vedere literatura noastră poporană are o deosebită importanță pentru noi arătându-ne lucrurile întâmplate mai înainte; luptele ce au susținut strămoșii noștri cu popoarele barbare ce se năpusteau din toate părțile asupra lor. Ne arată strălucitele fapte ale lui Ștefan cel Mare, chipul măreț al lui Mihai Viteazul, domnia lui Constantin Brâncoveanu și Dumitru Cantemir, moartea îngrozitoare și dragostea și alipirea la legea străbună a vestitei familii Brâncoveanu. Apoi marii luptători ai libertății: Avram Iancu Tudor Vladimirescu, haiducii naționali: Corbea, Mihnea Copilul, Iancu Jianu și alții.

Literatura poporană ne arată apoi legăturile politice, sociale, financiare, comerțul și căile de comunicațiune prin cari au stat în contact Romanii cu alte popoare în decursul veacurilor. Dela aceste popoare au împrumutat Românii credințe și obiceiuri, cari există până în ziua de azi și despre cari Romanii și-au făcut anecdotele lor în spirit satiric.

O mare admirație și iubire a manifestat poporul român față de haiduci, adecă față de acei oameni cari pe timpul domniei împilătoare a fanarioților, văzând patria lor suferind, își lăsa sau casă, părinți, surori, logodnică, nevastă și copii spre a apuca calea codrului, de unde cu armele se sileau să alunge din țară pe străinul usurpător. Ei erau apăratorii celor drepti împotriva celor nedrepti; luau dela veneticii îmbogății pentru a da săracilor. De aici se explică iubirea cea mare a poporului față de haiduci. Aceasta iubire se poate vedea exprimată în baladele haiducești. Astfel pe Mihai Copilul poporul îl numește:

Mihu copilaș
Mândru păunaș
Păunaș de frunte
Copilaș de munte.

Pe marele luptător al libertății Tudor Vladimirescu poporul îl caracterizează astfel:

Cine trece Oituz mare,
Ce viteaz răsbunător?
Este Tudor, e oșteanul
Ce 'nspăimântă pe păgân,
E voinicul, e olteanul
Este Tudor domn român.
Să-l urmărim români cu toți
Să scăpăm țara de hoți.

Iar despre Cantemir domnul Moldovei cel exilat zice:

Cine-i bietul călător
Cu ochi triști și plângători?
Ce la Prut călătorește
Și cu jale se bocește.
Este domnul Cantemir
Cel cu brâu cusut în fir
Cantemir cel iscusit
Și de soarte prigunit.
Cel ce-a scris pe latinie
Țării sale istorie.
Soartea lui cea fără milă
Il gonește-acum în silă
Cătră țara rusului
Rusului vicelanului.

Iată deci că literatura noastră poporană cuprinde lucruri extrem de prețioase cu privire la trecutul poporului nostru; cuprinde toate datele necesare la istoria lui așa că chiar de nu s'ar fi scris vre-o istorie, am putea cunoaște felul de trai și tot trecutul poporului nostru. Așa de exemplu putem constata din literatura poporană că poporul român se ocupă exclusiv cu agricultura și economia de vite. În deosebi cail din țările române erau de soiul foarte bun.

Cu acestea se ocupau bărbății, în timp ce femeile țeseau, torceau, pregăteau mâncare și pregăteau hainele pentru îmbrăcăminte familiei. Deci literatura poporană ne spune și dovedește, că la poporul român încă din vechime eră dezvoltată și industria de casă.

(Va urma)

Manifest către poporul Basarabiei.

Sfatul Directorilor Basarabiei a dat următorul manifest către poporul basarabean:

În ziua de 27 Martie, Sfatul Țării a hotărât ca țara noastră, care a fost din vechime a Moldovei, să fie din nou alipită de țara-mamă, România.

E zi mare și sfântă pentru neamul nostru, e o zi care va fi în veci sărbătorită.

Pentru ca fiecare locuitor al Basarabiei, să-și dea bine seama de hotărârea Sfatului Țării, Sfatul Directorilor Basarabiei, care este ocărmuirea legiuită a provinciei noastre, aduce la cunoștința obștească următoarele:

1. Prin alipirea din nou a Basarabiei de țara românească noi cu toții alcătuim o singură țară. Dar drepturile locuitorilor Basarabiei nu sunt întru nimic micșorate, așa că toate slobozeniile dobândite prin revoluție sunt neatinse.

2. Cel mai mare drept pe care și-l statornicește Basarabia, este că ea se va ocărmu singură prin aleșii săi. Așezământul de ocărmuire al Basarabiei va fi Sfatul Țării, care va purta gospodăria țării și va supraveghea din scurt lucrarea zemstvoudurilor și orașelor. Așezământul împlinitor al Sfatului Țării va fi Sfatul Directorilor Basarabiei, care va avea toată răspunderea pentru mersul trebilor în țară.

3. Sfatul Țării pe viitor se va alege de către tot poporul prin glăsuire obștească, de dreptul, secretă, și deopotrivă, așa că va înfățișa în chipul cel mai drept dorințele și interesele țării. Dar fiindcă o astfel de înțelegere în Sfatul Țării, acum nu este cu putință de înfăptuit, iar treaba pământului cere a fi deslegată desăvârșit cât mai în grabă, s'a hotărât ca Sfatul Țării în alcătuirea lui de astăzi va urma să lucreze, până când nu va orându treaba pământului și nu va pune trebile țării la cale așa după cum cer interesele locuitorilor.

4. Stăpânirea României, din care facem parte, și-a luat sarcina să ne ajute în trebile noastre ca să ne orânduim țara cât mai bine.

Și pentru aceasta, Sfatul Țării al nostru va avea doi miniștri în Sfatul miniștrilor României întregii, cari ne vor apăra interesele și nevoile noastre pretutindeni, unde va fi cu cale.

5. Prin unirea Basarabiei cu România, locuitorii țării noastre au ajuns cetățeni ai întregii României, și de azi înainte viața românească avem s'o clădim cu toți împreună; sfătuindu-ne și îndemnându-ne unii pe alții puterea noastră va crește și relele de cari suferim se vor mistui și nu ne vor mai slăbi.

6. Unirea Basarabiei cu România e un bine pentru toți locuitorii Basarabiei nu numai de moldoveni, cari sunt de neam român, dar și pentru neamurile străine, cari trăesc printre noi și cari nu pierd nimic din drepturile lor.

Sfatul Directorilor aduce toate acestea la cunoștință obștească și poate încredința că-și va face datoria ca toate turburările și obidele, de cari cu toții am suferit, să nu se mai întâmple.

Putem fi liniștiți de viitorul nostru, păstrăm drepturile dobândite prin revoluție, avem chip să deslegăm treaba pământului potrivit cu nevoile norodului muncitor.

Rămâne ca fiecare să-și facă datoria față de țară și de neam și în liniște să se pună la muncă.

Plugarilor! Unirea vă dă tot pământul de care aveți nevoie și toată dreptatea.

Proești, învățători și slujbași! Sunteți fruntea țării și aveți toată răspunderea pentru povățuirea norodului. Să luminați toate mințile și suferințele și să răspândiți peste tot buna vestire a Unirii.

Noroade înfrățite ale Basarabiei! Unirea Basarabiei cu România a fost o poruncă a istoriei și o îndreptare a nelegiurii ce a apăsat această țară peste un veac. Am suferit împreună ca frați, sub stăpânirea veche, acum tot împreună ne vom bucura de toate drepturile obștești, de vleață pacinică, orânduită și luminată.

Unirea va fi o temelie puternică pentru cultura națională în țara noastră. Această cultură va duce țara la înflorire și ne va așeza printre popoarele luminate.

Un viitor strălucit așteaptă țara noastră.

Dumnezeu ne binecuvintează spre liniște, muncă, orânduială, drepturi cetățenești și bună stare obștească.

Trăiască Unirea, trăiască România și noroadele cari locuiesc pe pământul ei!

Trăiască regele nostru obștesc Ferdinand!
Sfatul directorilor Basarabiei:

P. Cazacu, președintele statului și director de finanțe.

G. Grosu, directorul justiției.
S. Ciobanu, directorul învățământului.
N. Codreanu, directorul lucrărilor obștești.
V. Chiorescul, dir. comerțului și industriei.
E. Cateli, directorul agriculturii.
I. Costin, directorul trebilor interne.
I. Gherman, controlorul general.

Răspunsul camerei române la Mesajul Tronului.

Sire,

Cu o adâncă emoțiune și mulțămire sufletească, Adunarea deputaților a salutat momentul în care membrii ei, trimiși din toate unghiurile țării, au putut să-și manifeste dragostea pe care o păstrează Tronului și Dinastiei.

Pătrunsă de gravitatea momentului de față, unic în istoria neamului nostru, Adunarea Deputaților va căuta soluțiunile și măsurile ce se impun și pe cari țara le așteaptă dela dânsa.

Incheierea păcii și realipirea Basarabiei.

Ostașii noștri și-au vărsat cu dărnice sângele pentru patrie și din piepturile lor i-au făcut scut, dar izolată și redusă la propriile ei forțe, România a trebuit să încheie pacea.

Adunarea Deputaților urmează să aprobe fără întârziere tratatul de pace și este convinsă că ori cât de neașteptat de dureroase sunt sacrificiile ce se impun țării, ea va găsi în forța vitală a neamului nostru, în spiritul de jertfă și în patriotismul încercat al fiilor ei, puterea de a trăi și de a progresa.

Grație patriotismul luminat al reprezentanților țării, cari au dus la bun sfârșit negocierile de pace visul mai mult decât secular al României de dincoace și de dincolo de Prut s'a înfăptuit. Basarabia, priințibera și spontana ei

voință, s'a realipit la Patria-Mumă, tocmai în momentul când țara însângerată avea mai multă nevoie și de consolare și de întărirea forțelor ei.

Adunarea Deputaților salută cu recunoștință și pietate acest înălțător moment și însemnează ziua de 29 Martie st. v., când, în numele Majestății Voastre și al Poporului român și prin voința Sfatului Țării din Basarabia s'a consacrat legalmente unirea, — ca o zi de sărbătoare națională.

Reluarea raporturilor internaționale.

Doritoare de a se folosi în viitor de roadele păcii, țara vede, în buna primire a puterilor cu cari tratatam pacea, la acest important eveniment, o cale pregătită pentru restabilirea prieteniei din trecut.

Condițiunea de Stat neutru creată României prin tratatul de pace îi va permite să păstreze bune raporturi internaționale cu celelalte state. De asemenea România nu dorește decât stabilirea de raporturi normale de bună vecinătate cu noile state în formațiune, create pe baza și cu respectul principiului naționalităților.

Restaurarea finanțelor.

Sire, dacă împrejurările excepționale prin cari trecem pun în imposibilitate adunarea deputaților de a-și exercita una din cele mai esențiale îndatoriri ale sale, aceea de a putea cerceta în această sesiune un buget-normal de cheltuieli și venituri, în care întrededem de pe acum marile nevoi la cari țara va trebui să facă față, de sigur că adunarea Deputaților este gata să primească, cât de neîntârziat sarcinile și a întâmpina nevoile excepționale. În această direcțiune, adunarea deputaților este doritoare de a da tot concursul său la adoptarea măsurilor celor mai chibzuite pentru așezarea economiei naționale a țării pe baze cât de solide.

Opera de reforme.

Sire, un popor conștient de menirea lui nu trebuie niciodată abătut de loviturile soartei, din contră, el trebuie să tragă învățăminte chiar din marile nenorociri cari îl lovesc. De aceea, adunarea deputaților este hotărâtă de a consacra cu cea mai mare atențiune activitatea sa atât măsurilor de îndreptare de ordin moral absolut indispensabile operei de restaurare, cari se impun azi, cât și remanierii așezămintelor noastre în administrație, în justiție, în instrucțiune publică. Toate măsurile tranzitorii — ori cât de radicale ar fi — necesare pregătirii și aducerii la îndeplinire a acestor reforme, adunarea deputaților înțelege să le aprobe fără rezervă.

Reforma agrară și electorală. — Revizuirea constituției.

Adunarea deputaților nu poate concepe de asemenea o restaurare a mult încercatei noastre patrii, fără realizarea celor două reforme: agrară și electorală, destinate să consolideze din temelie edificiul social și economic al țării, și va vota, fără întârziere, revizuirea constituției, fixând punctele cari se vor modifica.

Sire,

Cu sufletele recunoscătoare către armată, cu încredere în virtuțile strămoșești ale neamului nostru, cu simțământul că țara, conștientă de greutatea, fără precedent în trecutul ei, a momentelor de față, va fi la înălțimea îndatoririlor și sacrificiilor ce se cer dela noi toți, rugăm pe cel Atotputernic să ne lumineze mințile și strigăm într'un glas: Să trăiți Sire! Să trăiască M. Sa Regina! Să trăiască A. S. R. Principele Moștenitor! Să trăiască Dinastia! Să trăiască Poporul român, veșnic neperitor!

Raportor (ss) *N. N. Murgășanu.*

Răspunsul senatului român la mesaj.

Sire! Senatul ales în vremuri grele, dar în deplină libertate a corpului electoral, aduce Maj. Voastre expresiunea respectului și devotamentului său.

Pătruns de gravitatea împrejurărilor, el va chibzui cu maturitate asupra mijloacelor de vindecare a relelor pricinuite de războiul din care am ieșit.

În acest războiu țara a dat dovadă de un patriotism și de un spirit demn de admirația tuturor. Rămasă rămasă să combată în contra unor forțe covârșitoare, fiii săi au dus lupta

inegală cu o vitejie, care a pus într'o vie lumină valoarea rasei noastre.

În așa condițiuni însă, rezistența nu era posibilă mai departe și pacea se impunea ca singurul mijloc de salvare.

Sacrificiile ce ni-se cer, prin tratatul ce am încheiat, sunt dureroase, dar țara le va primi cu resemnare, și încordându-și puterile de muncă se va sili să revină la o viață normală, sperăm chiar înfloritoare într'un viitor nu prea depărtat.

În mijlocul dezastrului am avut marea mângâiere de a vedea Basarabia, copila scumpă ce ne-a fost răpită cu forța, revenind lângă mamă-sa. Reîntregirea Moldovei lui Ștefan cel Mare și redobândirea părții ruptă la 1878 din România lui Carol I a fost pentru noi o ușurare a durerilor prezente și o rază luminoasă de speranță pentru viitor.

Am salutată cu bucurie intrarea în guvernul țării a celor doi reprezentanți ai Basarabiei și vom fi fericiți să vedem cât de curând în parlamentul regatului și pe mandatarii acestei iubite provincii.

Trebuie să recunoaștem că puterile centrale — desi abia ieșite din război cu noi — au primit cu bunăvoință reîntregirea noastră. Acest gest este de natură să înlesnească restabilirea vechilor legături dintre noi.

Semnând pacea, ne este îngăduit să întrededem relațiuni normale cu Statele vechi, raporturi pe cari nu cerem decât să le întrededem și la vecinii noștri dela răsărit.

Sire! Ne dăm seamă de starea critică a tesaurului și recunoaștem necesitatea de a se recurge la măsuri financiare excepționale, până la dovedirea mijloacelor trebuincioase pentru întocmirea unui buget normal. Suntem încredințați că țara va face în această privință toate sacrificiile ce i-se vor cere.

Suferințele ce am îndurat în cursul războiului au pus și mai mult în evidență defecțuoasa noastră organizare de stat. Pătrunși de necesitatea unei îndreptări morale, vom acorda tot concursul nostru guvernului pentru îndrumarea reformelor pe această cale.

O preocupare de căpetenie va fi pentru noi și îndeplinirea cât mai grabnică a reformei agrare și a întinderii dreptului de vot; în acest scop va trebui să hotărâm neîntârziat punctele de revizuit din constituțiune.

Sire! Cu adâncă emoțiune trimitem o duioasă amintire bravilor fii ai țării, căzuți pe câmpul de bătaie și aducem un viu omagiu de recunoștință vitezei noastre armate, care a ținut sus steagul și onoarea țării, precum și șefului său suprem căruia îi urăm ani mulți și fericiți.

Să trăiți Sire! Să trăiască grațioasa noastră regină! Să trăiască Alteța sa regală principele moștenitor! Să trăiască întreaga familie regală!

Raportor: *Iacob Negruzzi.*

• INFORMAȚIUNI.

Alegerea de protopresbiter a tractului vacant Vinga a avut loc Joi, în 12/25 Iulie, A întrunit totalitatea voturilor pâr. *Dr. Patriciu Țucra.* Raport special în numărul viitor.

Numire. Dl. Dr. Alexandru de *Mocsonyi* a fost numit secretar la legațiunea austro-ungară din Chiev.

Alegere de noi episcopi în România. Din Iași se anunță: Cu prilejul alegerii noilor episcopi s'a oficiat în 16 c. le orele 12, la mitropolie, un Te-Deum la care a luat parte clerul și minisrii. La orele 3 jum. a avut loc la Teatrul Național adunarea marelui Colegiu Ședința a fost deschisă de mitropolitul primat Conon.

Au luat parte la alegere d. primministru Marghiloman și dnii miniștri C. C. Arion, S. Mehedinți, Nicolae Ghica-Comănești, generalul Hârjeu, Gr. Cantacuzino, Cihureanu și Mitilineu.

Au candidat arhierii Teofil Ploieșteanu, Antim Botoșăneanu și Meletie Constanțeanul. După împlinirea formalităților, mitropolitul primat a chemat pe rând la urnă clerul, pe senatori și deputați. Au fost în total 202 voturi.

Au fost aleși: ca episcop de Râmnic, Antim Botoșăneanu cu 175 voturi și ca episcop de Argeș Teofil Ploieșteanu cu 181 voturi.

În locul episcopului ales Antim a fost numit arhimandritul Gurie, iar în locul noului episcop Teofil Ploieșteanu candidează arhimandriții Scriban și Visarion.

Un hotel pentru studenții din Budapesta Ministerul de comerț a cerut de la primăria orașului Budapesta să cedeze un teren pentru a clădi un internat necesar studenților în medicină. Magistratul s'a ocupat cu această chestie și a hotărât să propună în viitorul consiliu municipal, să se cedeze în acest scop pe 30 ani un teren al orașului de 775 stânjeni pătrați, situat în colțul străzilor Țillői și Forinyák

Tunel sub canalul La Manche Cu ocaziunea conferinței comerciale internaționale din Londra s'a luat hotărârea să se înceapă lucrările pentru construirea unui tunel sub canalul dintre Anglia și Franța. Pe lângă o astfel de comunicațiune, trenurile exprese vor putea străbate calea dela Londra până la Paris în 6 ore. În 20 ore, în ambele direcții, pot călători 30.000 persoane și se pot transporta și 30.000 tone material.

Fără ciorapi. Oficiul pentru îmbrăcăminte al imperiului german adresează publicului un apel, unde este rugat să nu poarte, — pe cât se poate, — ciorapi, în scop de a cruța materiile textile câte mai sunt. Bune servicii s'ar putea aduce, din acest punct de vedere, dacă tinerimea școlară de ambele sexe ar renunța la purtarea ciorapilor și ar imita pe aceia, cari au început să iasă fără ciorapi la stradă, și nu le pasă de prejudiciu. La apelul oficiului, un ziar observă următoarele: Recunoaștem partea bună din acest apel, dar în cazul de față oficiul îmbrăcării s'ar putea numi mai corect oficiu al — desbrăcării.

Redactor responsabil: *Dr. Teodor Botiș, profesor.*

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 1/1918-19.

Condițiunile de primire în școala și internatul școlii civ. gr. or. rom. de fete din Arad.

In școală.

În clasa I a școlii civile de fete se primesc elevele:

a) cari arată prin *extras din matricula botezaților* că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și

b) dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes 4 clase elementare (poporale sau primare).

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc elevele, cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la școale de categoria școlii civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V și VI dela școala elementară poporală, se pot primi elevele în clasa II—III. a școlii civile, corespunzător etății elevei, numai pe baza unui *examen de primire*, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în sensul ordinațiunii ministrului regesc ungar de culte și instrucțiune publică, dtă 11 August 1887, Nr. 20.000. Examenul de primire este împreună cu o taxă de 20 cor.

Elevele, cari se înmatriculează întâi dată la școala noastră, au să producă *extras din matricula botezaților, atestat școlar și certificat de revaccinare.*

În *cursul complementar* (supletor) se primesc elevele, cari au absolvat patru clase civile (secundare). Ca eleve private se primesc și elevele cari nu au absolvat 4 cl. civile, dar au trecut de 15 ani.

Inscrierile pentru anul școlar 1918/19 se pot face din 19—21 August (1—3 Septembrie) 1918.

Examenele de corigență se țin în 20 August (2 Septembrie) 1918 la 8 ore a. m. cu elevele, cari s'au anunțat la direcțiune.

Tot în 20 August (1 Septembrie) 1918 se țin și *examenle de primire*, iar în 22 August (4 Septembrie) se vor începe prelegerile.

Elevele vor plăti în anul 1918/19 următoarele taxe:

Taxă de înscriere (odată pentru totdeauna) 6 cor.; pentru fondul regnicolar de penziune al profesorilor 8 cor.; Didactru pentru elevele ordinare 100 cor.; Didactru pentru elevele private 120 cor.; Biblioteca, tipărituri (anuar etc.) 8 cor. Elevele cari vor să învețe muzică plătesc 20 cor. lunar.

Didactrul se poate plăti și în 4 rate și anume în 1 Septembrie, 1 Noiembrie, 1 Februarie și 1 Aprilie.

In internat

se primesc *elevele școlii cl. I—IV și cursul complementar*. Fiecare elevă plătește 1600 cor. taxă de internat (în 4 rate anticipative, excepțional și în rate lunare) și aduce unsoarea, făina și săpunul necesar și anume: 10 kgr. unsoare, 72 kgr. făină și 5 kgr. săpun. (În caz că părinții doresc să spele rufăria acasă nu aduc săpun).

Pentru spesele particulare ale elevelor (cărți, material de scris, lucru de mână, desen, etc.) părinții vor lăsa o sumă oarecare de bani, la direcțiune despre care se va da seamă lunar.

În schimbul acestor taxe elevele vor avea întreaga întreținerea corăspunzător etății lor în dezvoltare și creștere și instrucție casnică.

Pe lângă însușirea corectă a limbii materne se va da deosebită atenție ca elevele să-și însușească și celelalte limbi din patrie. Pentru însușirea limbii germane vom avea o guvernantă germană. Conversația franceză o va face însăși directoara.

Fiecare elevă internă aduce cu sine: un covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 plapomă cu 2 cearșafuri, 2 cearșafuri albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți de rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 perechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergere, 3 serviete, toate cu monograme proprii (numeri) apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură și linguriță, 2 pahare, (1 pentru beut, iar altul pentru dinți), 4 cărpe pentru șters lucrul; perie de cap, de dinți, de haine și ghete; peapăn și foarfeci, haină de port și 1 palton (haină de iarnă), o jachetă de primăvară, 2 șorțe întunecate, 2 perechi de ghete și un parapleu.

Elevele interne, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză de morb sau din alte cauze, — fie absențarea mai lungă ori mai scurtă, — vor avea să plătească întreaga taxa de întreținere, dar numai în cazul, când eleva respectivă, pe lângă toate că va fi absentat, ar putea fi admisă după lege la examen public ori privat.

Elevele, cari ar intra mai târziu în internat vor avea să plătească întreaga taxa, care cade pe cvartalul în care vor fi primite în internat.

Legitimația pentru transportarea alimentelor ce sunt a se aduce în natură, se cere dela primpretorul sau notarul. Pentru elevele înscrise trimitem blanchete pentru câștigarea acestei legitimații (szállítási engedély). Privim de înscrise în internat pe acele eleve, cari trimit o anticipație de 400 cor. din taxa de internat. Elevele să se înscrie de timpuriu, fiind numărul celor primite limitat.

Toate taxele se plătesc anticipativ la direcțiunea școlii. *Direcțiunea școlii.*

Nr. 2918/918.

Circular

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului din Arad.

Excelența Sa, dl ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică, cu datul din 25 Iunie a. c. Nr. 104266/1918-II a emis cătră autoritățile bisericesti următorul circular:

„În cenzul punctelor 44, 45 și 46 din ordinațiunea ministerului reg. ung. de sub Nr. 2500 M. E./1918 privitoare la încuviințarea ajutorului de vestminte pe seama preoților, la acest ajutor sunt îndreptățiți:

1. Preoții cu cvalificațiune superioară aplicați în parohii legal sistemizate, dacă venitul lor anual curat — fără întregirea dela stat — nu trece peste suma de 3000 cor.

2. Preoții cu cvalificațiune inferioară aplicați în parohii legal sistemizate, dacă venitul lor anual curat — fără întregirea dela stat — nu trece peste suma de 2200 cor.

3. Capelanii regulamentar instituiți, dacă venitul lor anual curat — fără întregirea dela stat — nu întrece suma de 1000 cor.

În toate trei cazurile însă numai 70% a venitelor în bani gata pot fi computate.

Suma ajutorului de vestminte este:

a) Preoții și capelanii amintiți în punctele 1, 2 și 3 pentru persoana lor, fiecare primește câte 1000 cor.

b) Tuturor acelor preoți și capelani, cari — în temeiul §-ului 14 art. de lege IX din 1917, — beneficiază adaus familiar, le compete suma anuală a adausului familiar faptic beneficiat în pătrarul al doilea al anului 1918 și peste aceasta preoților și capelanilor căsătoriți încă câte 400 cor. pentru soția legitimă, cu care trăiește în căsnicie comună.

Plusul stabilit pentru soția legitimă a preotului sau capelanului, cu care trăiește în căsnicie comună, nu compete în cazul, dacă soția legitimă a respectivului, — pe baza ordinațiunii referitoare — se împărtășește și după aplicația ei de ajutor de vestminte și nu-i compete nici atunci dacă soția legitimă a respectivului e luată deja în combinație, ca membră a familiei la stabilirea adausului familiar în temeiul §-ului 9, art. de lege XXXV din 1912.

c) Preoții și capelanii, cari se află în serviciu militar, pentru persoana lor, fiecare primește câte 500 cor.

d) Cei ce se află în serviciu militar încă primesc sumele stabilite sub lit. b) sub titlul: plusul pendent dela starea familiară.

e) La partea ajutorului de vestminte statorindă în suma fundamentală și la eventualul plus ce ar compete pentru soția legitimă, are drept și acel preot sau capelan, care înainte de ziua datului ordinațiunii referitoare (1 Iunie 1918) a trecut — ori provizor ori definitiv — în statul de deficiență; dar în ziua datului ordinațiunii a stat iarăș în aplicație.

Atare preot sau capelan însă, la plusul pendent dela starea familiară — abstrăgând partea, ce-i revine pentru soția sa — numai în acel caz poate fi îndreptățit, dacă în al doilea pătrar al anului 1918 a beneficiat adaus familiar.

Nu mai acel preot sau capelan poate primi ajutor de vestminte, care în ziua datului acestei ordinațiunii (1 Iunie 1918) de fapt a fost în funcțiune chiar și în cazul, dacă ar sta sub cercetare disciplinară.

Preotul sau capelanul care — din orice cauze — e suspendat dela oficiul său, nu poate fi împărtășit de ajutor de vestminte.

Pentru a putea asemna ajutoarele de vestminte rog pe Ilustritatea Voastră, să binevoiți a îndruma preoții ca însinuarea îndreptățirii lor la ajutorul de vestminte să o facă la Ilustritatea Voastră, conform formularului I vidimat de protopopul concernent.

Foile de însinuare grupate de după oficiile de dare, binevoiți, Ilustrisime, a mi le trimite pe lângă o consemnare compusă în două exemplare după formularul 2. În consemnarea aceasta însă sunt a se îndeplini numai rubricile 1, 2, 3, eventual 5.

Notez, că despre sumele asemnate la oficiile de dare, în fiecare caz Vă voi încunoștiința pe lângă trimiterea copiei ordinului de asemnare.

„I. számu mintá az 1918. évi 104266 sz. rendelethez.

Ruházatbeszerzési segély bejelentés.

Tisztelettel kérem, hogy részemre az 1918. évi 2500 M. E. sz. rendelet alapján összesen .....K ruházatbeszerzési segély engedélyeztessék:

Igazoltam az illetékes esperes (főszolgabíró) előtt:

1. hogy congruás és korpótlékos lelkész vagyok.

hogy 3000—2200 1000 K-át egyházi forrásból eredő jövedelemem nem halad túl.

2. hogy e ruházatbeszerzési segélyem kifizetésére illetékes adóhivatal.....

3. hogy 1918. évi június hó 1-én tényleges alkalmazásban állottam — hadbavonult voltam — (hadbavonult bejelentését hozzátartozói is eszközölhetik).

4. hogy nagyobb (kisebb) képesítési lelkész vagyok:

5. hogy nős vagyok, hogy törvényes feleségemnek születési neve .....hogy vele I.....évi.....hó.....n. léptem házasságra és hogy vele közös háztartásban élek.

6. hogy az 1917 évi IX. t. c. 14 §-a, illetőleg az 1912. évi XXXV t. c. 3. §-a és 8. §-a alapján.....nevű gyermekeim után élveztem az 1918 év második negyedében egyenként évi.....K. összesen évi.....K. családi pótlékot.

7. hogy az 1917. évi IX. t. c. 14 §-a, illetve az 1912. évi XXXV t. c. 9 §-a alapján élvezett családi pótlékomnál törvényes feleségem már számításba vétetett (niacsén számításba véve), továbbá, hogy nem áll olyan alkalmazásban (olyan alkalmazásban áll), amely után neki is igénye van az 1918 évi 2500 M. E. számú rendelet alapján ruházatbeszerzési segélyre.

Kelt.....1918 évi.....hó.....n. Igazolom, hogy meggyőződést szereztem arról, hogy a fenti adatok a valóságnak megfelelőek.

.....1918 évi.....hó.....n. ....esperes (főszolgabíró).

Aducând aceste la cunoștința celor interesați, îi provocăm și îndatorăm, ca însinuarea îndreptățirii la ajutorul de vestminte scrisă curat și legibil să o facă, fără amânare, — cel mult în 8 zile —, pe calea oficiului protopopesc concernent, la subsemnatul Consistor, anume folosind, ca model, formularul I de mai sus; iar domnii protopresbiterali și administratori protopresbiterali, cenzurând și aflând în ordine foile de însinuare, le vidimează și apoi le înaintează aici cu raport cel mult până în 7/20 August a. c. pe lângă o consemnare nominală a petenților, în care însinuările să fie grupate după oficiile de dare.

Consistorul gr.-or. romând din Arad

Aviz școlar.

La institutul nostru pedagogic-teologic gr.-or. român din Arad examenele de corigență și supletoare și înscrierile pe anul școlar 1918/19 se vor face după următorul program:

I. In despărțământul teologic:

Luni în 20 August (2 Septembrie) dela 8—12 și 3—5, examene de corigență și supletoare;

Mărti în 21 August (3 Septembrie) înscrierile.

La înscrieri se plătesc următoarele taxe:

a) *Elevii ordinari:* 1. Didactru 20 cor. (cei din diecezele surori 40 cor.). 2. Pentru fondul regnicolar de penziune 20 cor. 3. Fondul mobilier 17 cor. 4. Fondul tipăriturilor 6 cor. 5. Fondul sanitar 5 cor. 6. Fondul bibliotecii 3 cor. 7. Fondul tinerimii 2 cor. 8. Societatea de lectură 2 cor. În total, elevii din dieceză: 75 cor., cei din alte dieceze: 95 cor.

b) *Elevii privațiști:* Didactru 40 cor.; fondul regnicolar de penziune 20 cor.; fondul tipăriturilor 6 cor.; fondul sanitar 5 cor.; fondul bibliotecii 3 cor.; fondul tinerimii 2 cor.; Societatea de lectură 2 cor. De tot 78 cor.

Examenele și înscrierile la teologie vor avea loc în cancelaria Direcțiunii din edificiul seminarial.

II. In despărțământul pedagogic:

Luni în 20 August (2 Septembrie) la orele 9 conferința de constituire în cancelaria direcțiunii.

Mărti în 21 August (3 Septembrie) 8—12, 3—5 vor fi examenele de corigență.

Miercuri în 22 August (4 Septembrie) înscrierile.

În clasa I se primesc elevi cari au absolvat cu succes 4 clase gimnaziale, reale ori civile și au împlinit 14 ani, dar nu sunt trecuți peste al 18-lea an de etate. Sub 14 și peste 18 ani Venerabilul Consistor diecezan poate da permisiune specială, dar cel mult pentru 6 luni. La înscriere elevii vor aduce cu sine și vor prezentă Direcțiunii, respective superiorilor de clasă, următoarele documente: 1. Extrag de botez din matricula bisericească. 2. Extras de naștere din matricula de stat. 3. Toate testimoniile școlare din clasele anterioare gimnaziale, reale ori civile respective din cursurile preparandiale, pe cari le-ar fi terminat. 4. Atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) dela comuna politică. 5. Atestat medical oficios (dela medicul comunal ori cercual) că n'are defecte trupesti ori sufletești, e vaccinat, n'are trahomă, plumăniei îi sunt sănătoși, și astfel apt pentru cariera învățătoarească. 6. Cei ce și-au întrerupt studiile, atestat de continuitate, din care să se vadă: unde și cu ce au petrecut timpul dela absolvirea clasei ultime. 7. Cei ce vin din alte institute, certificat de dimitere dela direcțiunea aceluia institut.

Elevii cari doresc să fie primiți ca privațiști, se vor prezentă la Direcțiunea institutului, cu o petițiune adresată Ven. Consistor eparhial din Arad, la care, pe lângă documentele înșirate mai

sus, pentru elevii ordinari, vor accluda încă și următoarele: 8 Atestat dela antistia comunală despre ocupațiunea petentului în cursul anului școlar, vidimat și de oficiul parohial din loc. 9. Atestat de moralitate dela antistia comunală din loc, vidimat și de oficiul parohial din localitate.

La înscriere elevii acestui despărțământ aduc cu sine și plătesc următoarele taxe: I. Cei ordinari: 1. Didactrul 20 cor. 2. Fondul de pensiune regnicolar 12 cor. 3. Fondul sanitar 5 cor. 4. Fondul de excursiuni 2 cor. 5. Societatea de lectură 2 cor. 6. Fondul bibliotecii 3 cor. 7. Fondul tipăriturilor 6 cor. 8. Fondul tinerimii 2 cor. 9. Biblioteca de clasă 2 cor. 10. Pentru materialul de slöjd 5 cor. În total 59 cor.

II. Pentru elevii privațiști didactrul e 40 de cor., încolo aceleași taxe, ca la cei ordinari; de tot 79 cor.

Examenle și înscrierile în despărțământul pedagogic vor avea loc în localul institutului (în casa diecezană de lângă Consistor). Seminarul și internatele vor fi ocupate după toate probabilitățile și în anul școlar 1918/19 de miliție, și astfel elevii se vor îngriji singuri și de cu vreme de locuință și vipt în case bune din oraș.

Intrucât ar urmă dispoziții cari să altereze mersul afacerilor — începutul anului școlar — cei interesați vor fi avizați la timp pe cale ziaristică și prin oficiile parohiale.

Când aducem acestea la cunoștința celor interesați, rugăm Onorata noastră preoțime și învățătorime să îndemne tinerii noștri a îmbrățișa cariera învățătorescă, și astfel a contribui la salvarea școalelor noastre amenințate de marea lipsă de învățători. Cariera învățătorescă e o apostolie pentru luminarea neamului nostru dornic de carte și învățatură, și ca atare se bucură și se va bucura tot mai mult de cinste și apreciere obștească, dar e rentabilă și bine situată și din punct de vedere material.

Arad, 10/23 Iulie 1918.

Direcțiunea institutului ped.-teol. gr.-or. român din Arad.

Pământ de vânzare.

În hotarul comunei **Cermeiu** (Csermő) la caz de ofert corăspunzător se vinde **833¹⁰⁰⁰/₁₁₀₀** jughere mici de pământ, jumătate arător, jumătate fânaț și pășune, cu supraedificate economice. Ofertele în scris sunt a se adresa

Consistorului gr.-or. român din Arad.

Concurse.

În temeiul autorizării Ven. Consistor diecezan de sub nr. 2771/1918 pentru îndeplinirea parohiei din **Pauliș** (Ópálos) devenită vacantă prin renunțarea parohului ales Melentie Șora prin aceasta public concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele condițiuni:

I. Parohia este de clasa I-ă.

II. Venitele parohiei sunt:

1. O sesiune parohială.

2. Stolele legale.

3. Birul legal în naturale, după uzul din trecut.

4. Eventuala întregire dela stat.

Preotul ales va avea să se îngrijească de locuință și să supoarte toate dările publice după venitul parohial, apoi să provadă fără nici o remuneratiune catehizarea elevilor dela școalele noastre din comună.

Reflecții la această parohie să-și timită recursurile lor ajustate cu documentele de calificatiune cerută în concluzul sinodal nr. 84/1910 și cu atestatele despre eventualul serviciu de până aci și adresate comitetului parohial din **Pauliș** (Ópálos) oficiului protopresbiterial din **Mariaradna**, iar dâșii să se prezinte — cu stricta observare a dispozițiilor regulamentare — în sfânta biserică din comună spre a se arăta poporului.

La prezentare în parohie admit numai recurenții, cari au calificatiunea recerute în concurs, iar pe cei din altă dieceză numai dacă îmi prezintă învoirea P. S. Sale, ori a Consistorului diecezan de a putea recurge la această parohie. **Mariaradna**, la 18/31 Iulie 1918.

Procopiu Givulescu m. p., ppresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei I-e din **Birzava** devenită vacantă prin trecerea la cele eterne a preotului **Vasile Popoviciu**, pe baza rezoluțiunii consistoriale nr. 2889/1918, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele condițiuni:

I. Parohia este de clasa II-a.

II. Venitele acestei parohii sunt:

1. O sesiune întreagă (32 jugh. de 1100 st. cv.) de pământ, parte arător, parte fânaț.

2. Stolele legale.

3. Eventuala întregire dela stat.

4. Dreptul de pășune și pădure după sesiunea parohială.

III. Alesul va avea să se îngrijească singur de locuință, să plătească toate dările publice după venitul parohial. Este îndatorat să catehizeze fără nici o remuneratiune elevii școlii confesionale, iar pe cei ai școalelor de stat pe lângă remuneratiunea existentă acum, sau carea se va stabili în viitor.

Doritorii de a ocupa această parohie se avizează, ca recursurile lor ajustate cu documentele de calificatiune și despre eventualul serviciu și adresate comitetului parohial din **Birzava** (**Marosborsa**) să le trimită la oficiul protopresbiterial din **Mariaradna**, iar dâșii în termenul deschis și cu stricta observare a prescrierilor regulamentare să se prezinte în sfânta biserică din comună spre a se face cunoscuți poporului.

Se notează, că la prezentare în parohie se admit numai recurenții, cari au calificatiunea recerută în concurs, iar cei din altă dieceză numai dacă prezintă învoirea P. S. Sale ori a Consistorului diecezan, de a putea recurge la această parohie.

Din ședința dela 15/28 Iulie 1918.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu m. p., protopresbiter.*

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător-cantor** dela școala confesională gr.-or. rom din **B. Forău-Prisacă** (B. Forró), se publică concurs cu termen de alegere pe **26 August** (8 Septembrie) a. c. orele 10 a. m., pe lângă următoarele venituri:

1. Cvarțir cu grădină. 2. Dela parohie 600 cor. 3. Întregirea dela stat. 4. Venitele cantonale. Încălzirea și curățirea salei de învățământ cade în sarcina comunei parohiale.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică din **Forău**, iar recursurile lor, adresate comitetului parohial, să le înainteze oficiului protopresbiterial gr.-or. rom. din **Beiuș-Belényes**.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu, adm. protopopesc.*

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului **învățătoresc** vacant la școala confesională gr.-ort. rom. din **Jadani** protopopiatul **Vinga** se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Salarul prescriș de art. XIV de lege din anul 1913 pe care-l prestă comuna bisericăscă din mijloacele proprii. 2. Cvarțir și grădină în natură de 890□. 3. Pentru conferință 20 cor. 4. Pentru scripturistica 20 coroane. 5. Pentru participare la înmormântări unde va fi poftit i-se va rebonifica 4 coroane. 6. Pentru instruirea și conducerea corului vocal din loc va primi un onorar de 100 cor. anual dacă va satisface acestei condiții.

Alesul învățător va avea îndatorirea ca să provadă și cantoralul și să conducă elevii în toată Dumineca și sârbători în sf. biserică și să instrueze și să cânte cu dâșii răspunsurile liturgice fără altă remuneratiune.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta în termenul concursual documentele lor originale (estras de botez, atestat de școalele medii, diploma învățătorescă, atestat de apartinență, atestat despre îndatoririle sale față cu miliția și în fine eventuale atestate de serviciu) însoțite de un petit adresat Comitetului parohial din **Jadani**, la P. O. Oficiu protopopesc din **Vinga** cu sediul interimal în **Timișoara** și totodată să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfta biserică din **Jadani** spre a-și

arăta desteritatea în cant și tipic și să facă cunoștință cu poporul.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea, adm. prot. a tr. Vinga.*

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului **învățătoresc-cantor** dela școala confesională gr.-ort. rom. din **Sinitea** (Szineke) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”. (Ord. consistorial Nr. 1501/1918).

Venite sunt: 1. Salarul cerut de legea XVI din 1913 în consonanță cu anii computabili de serviciu al celui ce se va alege. 2. Cvarțir corăspunzător și grădină. 3. Stolele îndatinat. 4. Pentru conferință 20 cor. 5. Pentru curatorat 20 cor. 6. Scripturistica 20 cor.

De încălzitul și văruiutul salei de învățământ și a întreg edificiului pe din afară se va îngriji comuna, iar a locuinței învățătorului pe din lăuntru cade în sarcina învățătorului.

Ceice doresc a ocupa acest post sunt avizați, ca cererile ajustate în regulă și adresate comitetului parohial, să le înainteze P. On. Oficiu protopopesc din **Șiria** (**Világos**) având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în Sfta biserică din **Sinitea** spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Sinitea, din șed. comit. par. ținută la 12/25 Iunie 1918.

Emil Popoviciu m. p., paroh preș. Florea Tripa m. p., notar.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuța, ppresbiter-inspector școlar conf.*

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Murani** ppresb. **Vinga**, fostă a păr. **Miron Moldovănescu**, se publică în temeiul ord. Ven. Consistor, Nr. 2555/1018, concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Venitul împreună cu acest post este: a) Beneficiul sesiunii parohiale și a intravilanului parohial aparținătoare acestei parohii în extensiunea lor de astăzi; b) Stolele și birul parohial legal; c) Eventuala întregire a dotației dela stat pe care nici comuna bisericăscă nici autoritatea diecezană n'o garantează.

Cel ales va avea să plătească dările publice după beneficiul său, să catehizeze la școalele din loc și va avea să se îngrijească însuși de locuință.

Parohia este de clasa primă. În lipsă de recurenți însă cu calificatiunea de cl. I se admit în temeiul ord. Ven. Cons. Nr. 2555/1918 și recurenți cu calificatiune de cl. II-a.

Reflecții întru cât sunt din altă dieceză vor avea să dovedească la protopopul tractul înainte de prezentare în parohie, că au concesiunea prealabilă a Prea Sfinției Sale Domnului Episcop de-a putea recurge la aceasta parohie, vor avea să-și prezintedocumentele originale în termenul concursual la Prea On. Oficiu ppresbiterial în **Timișoara**-fabric și totodată a se prezenta cu observarea § 33 din Reg. pentru parohii sub durata concursului, în vre-o Duminecă sau sârbătoare, în biserică din **Murani**, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale, cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea, adm. ppresbiterial al Vingei.*

—□—

2—3

Cu **30 de zile** termen de alegere se publică concurs pentru postul vacant de **cantor-învățător** din **Buntești** (Bontesd), protopopiatul **Vascaului**.

Venitele staverite de comitetul parohial pe durata războiului dela comuna bisericăscă (nefiind încă asigurat ajutor de stat) sunt următoarele:

1. Cortel modern în școală noauă, cu grădină de legume. 2. În bani gata 1000 cor. 3. 10 Cubule de bucate. 4. Dela fiecare număr de casă câte una porțiune de fân, un fuior și una litră fasole. 5. Folosirea unei holde catastrale de pământ din izlazul comunei așa numit prund, foarte productiv de cucuruz. 6. Venitele cantonale în preț de 4—500 coroane.

Concurenții acomodându-se dispozițiilor statutare și regulamentare în vigoare vor avea să se prezinte în durata concursului în sf. biserică din **Buntești**.

Dat în **Buntești** la 24 Iunie (7 Iulie) 1918.

Adrian P. Deseanu, protopop.

—□—

2—3

Nr. 1568/1918 șc.

Pentru primirea elevilor în internatul gr.-or. român din Beiuș, pe anul școlar 1918/1919 se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Petițiunile de primire însoțite de testimoniu școlar, extras de botez și atestat medical cumcă recurentul este deplin sănătos, sunt a se adresa rectorului internatului până la 2/15 August 1918.

Taxa anuală de întreținere e de 1550 coroane, care sumă se va solvi în patru rate: la înscriere 400 cor., în 15 Noemvrie 400 cor., în 1 Faur 1919 coroane 375 și în 15 Aprilie 1919 coroane 375. Tot la înscriere se va solvi o taxă de 10 coroane pentru biblioteca internatului și corespondare cu părinții.

Taxa de întreținere se va solvi întreagă, fără considerare la începutul sau finalul anului școlar. Reducerea taxei nu se admite sub nici un titlu.

Înainte de primire părinții au să subscrie o declarațiune, că cunosc și se supun condițiilor de primire.

Elevii primesc în internat întreținerea întreagă: locuință, vîpt, lumină electrică, încălzit, spălat, medic, medicamente, scaldă și instrucție.

Fiecare elev intern are să aducă cu sine: una saltea pentru paie, 2 cearșafuri de pat, 1 plapomă, 2 cearșafuri de plapomă, 2 perine și vestmintele trebuincioase, despre cari va face inventar în două exemplare. În albituri să fie cusut cu fir întreg numele.

Internatul își rezervă dreptul de a pretinde o anumită cantitate de alimente în taxa de întreținere.

Acei elevi, cari în decurs de 8 zile după expirarea termenului pentru solvarea ratelor, nu și-au achitat taxele, vor fi eschiși din internat, iar aceia cari fără motive acceptabile vor părăsi internatul în decursul anului vor avea să desdauneze internatul cu câte 40 cor. pentru fiecare lună ce mai este din anul școlar.

Se observă că vor avea să petiționeze pentru primire și acei elevi, cari au fost așezați în internat în anul trecut.

Oradea-mare, la 5/18 Iulie 1918.

Consistorul eparhial gr.-or. român.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului **învățătoresc** vacant din **Călățea-Gălișeni**, protopresbiteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 de zile** în „Biserica și Școala”.

Emolumentele: 1. Cărtir liber cu două chilii, cămară și culină, în edificiul școlii. Supraedificatele necesare pentru ținerea de vite. 2. Din Călățea, parohia matra, 300 cor. în bani. 8 holde și 1342□ pământ, evaluat în 100 cor. 3. Din Gălișeni 200 cor. în bani; dela ambele comune lemnele de lipsă, în natură, atât pentru sala de învățământ, cât și pentru învățător, 5 stânjani aduși acasă: 3 ai școlii, 2 ai învățătorului. 4. Pentru ambele comune ajutor de stat 1000 cor. Alesul, pe lângă stolele uzitate, va prevedea și cantonatul, va conduce școlarii la biserică în toată Dumineca și sârbătoarea, îi va învăța cântările bisericești și va conduce strana.

Reflectanții, să și înainteze cererile de concurs adresate comitetului parohial din Călățea-Gălișeni — Prea Onor. oficiu ppsc ort. român din M.-Telegd, sub durata concursului, având a se prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu poporul și spre a cânta în biserică.

Comitetul parohial

Romul Teodor Filip, preot, președ. com. par. Florian Balmoș, notar comit. parohial.

În conțelegere cu mine: Alexandru Munteanu, protopresbiter, iuspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător-cantor** la școala confesională greco-orientală din **Bogeu** (Bozsaly), protopopiatul Orășii-mari, se publică concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele emolumente:

1. Plata dela comuna bisericească 600 cor. 2. Cărtir liber corăspunzător cu supraedificatele și grădina de legumi. 3. Ștoalele îndatinate. 4. Pentru participare la conferințele învățătoresci diurne și cărăușia staverite de autoritățile superioare. 5. Întregirea dela stat.

Parohia se va îngriji de încălzitul și curățitul salei de învățământ.

Alesul va avea să provadă și învățământul studiului religiunei, învățământul cu adulții,

strana și alte trebuințe cantonale prcum și instruirea elevilor în cântările bisericești, conducându-i regulat la sfânta biserică la toate vecerniile, utreniile și liturgiile.

Reflectanții la acest post, sunt poftiți a-și înainteze recursurile ajustate cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Bogeu, la Prea Onoratul oficiu protopopesc din Oradea-mare, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sfânta biserică din loc spre a se arăta poporului, dovedindu-și dexteritatea în cant și tipic.

Bogeu, la 24 Iunie (7 Iulie) 1918.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Andreiu Horvath, protopopul-Orășii-mari.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de **capelan temporal** sistemizat pe lângă părințele Ioan Cure din **Covășinț** în temeiul rezoluțiunii Ven. Consistor cu Nr. 1977/1918 se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din sesiunea parohială; jumătate din birul și ștoalele legale. — Întregirea dela stat pe care o beneficiază parohul, rămâne rezervată acestuia. — Eventuala întregire dela stat pentru capelan.

Alesul capelan va avea să îndeplinească toate agendele împreunate cu parohia preotului pe lângă care va deveni ales, va avea să suporte jumătate din sarcinile publice, să catehizeze la școlile din loc fără altă remunerație, să predice la toate ocaziunile când va fi de rând și să se îngrijească însuș de locuință.

Fiind parohia de clasa I, dela recurenți se cere cualificațiunea prescrișă în concluzul Ven. Sinod eparhial din Arad Nr. 84/II—1910.

Cei ce doresc a ocupa acest post, au a dovedi oficiului protopopesc rom. ortodox din Șiria, deodată cu însinuarea de a se prezenta poporului: a) că au cualificațiunea prescrișă și că întrunesc condițiunile concursuale, b) iar întru cât ar fi din altă dieceză, că posed consimțământul P. S. episcop diecezan de a reflecta la acest post, c) în termenul concursual au a se prezenta în cutare Duminecă ori sârbătoare în **sf. biserică din Covășinț**, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Petițiunile ajustate cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Covășinț, sunt a se trimite în termenul concursului P. O. oficiu protopopesc din Șiria (Világos).

Dat în ședința extraordinară a comitetului parohial din Covășinț, la 17/30 Iunie 1918.

Mitru Luca, președinte. Pavel Dârlea, notar.

În conțelegere cu mine: Mihail Lucața, protopresbiterul Șiriei.

—□—

3—3

Pentru postul de **învățător-cantor** la școala ort. română din **Cresuia** (Kereszély), tractul Beiuș, se publică concurs cu termen de alegere de **30 de zile**, dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă salariul următor:

1. În bani 140 cor. 2. 7 (șapte) cubule bucate, jumătate grâu, jumătate cucuruz, prețuite în 84 cor. 3. Șapte stânjani de lemne, prețuite în 112 cor. 4. Din cantonatul un venit de 40 cor. 5. Din pământul cantonal un venit de 20 cor. 6. Venitul intravilanului școlar 20 cor., de tot 416 cor. 7. Întregirea dela stat nu este asigurată. 8. Locuința de lipsă.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt poftiți să-și înainteze cererile lor, adresate comitetului parohial, — Oficiului protopopesc gr.-or. rom. în Beiuș (Belényes), iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare să se prezenteze la sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Moise Popovicu, adm. protopopesc.

—□—

3—3

Pentru postul de **învățător** la școala confesională din **Pocioveliște** (Pócsfalva) tractul Beiuș, se publică concurs cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următorul salariu:

1. Locuință cu grădină. 2. Dela parohie în număr 600 cor. 3. 6 metri lemne pentru încălzitul salei de învățământ și 12 m. lemne pentru învățător. 4. Întregirea salariului dela stat. 5. Ștoalele cantonale în uz.

Recursurile regulamentare se vor înainteze Ofi-

ciului protopopesc gr.-or. rom. din Belényes (Beiuș), iar recurenți se vor prezenta în vre-o Duminecă, ori sârbătoare în sf. biserică din Pocioveliște spre a se face cunoscuți poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Moise Popovicu, adm. ppsc, inspector de școale.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător** la școala confesională gr.-or. română din **Petreasă S.** (Gyepüsolymos), tractul Beiuș, se publică concurs cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următoarea dotațiune:

1. Bani gata: 600 cor. dela parohie. 2. Întregirea dela stat. 3. Pentru scripturistică și conferință 30 cor. 4. Pentru cantonatul, care e obligator: ștoalele cantonale. 5. Locuință cu supraedificatele și cu grădină. 6. De încălzirea salei de învățământ și de curățirea ei se îngrijește comuna parohială.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt îndatorăți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică, iar recursurile lor ajustate în regulă și adresate comitetului parohial din numita parohie, să le trimită Oficiului protopopesc gr.-or. rom. în Beiuș (Belényes).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Moise Popovicu, adm. ppsc, inspector de școale.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător** la școala gr.-or. rom. din **Albești-Hidiș** (Fehérlak-Hegy) prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare.

Venitele sunt: 1. Cărtir liber și grădină de legume. 2. Din repartiție pe credincioși 600 cor. solviți de epitropia parohială pe 1 lună înainte; întregirea dela stat nu e asigurată. 3. Pentru conferință învățătorescă când va participa 20 cor. 4. Pentru scripturistică 10 cor. 5. 6 metri de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ. 6. Ștoalele îndatinate dela mort 2 cor. cununie și maslu 1—1 cor.

Reflectanții la acest post se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică din Albești-Hidiș pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic, iar cererile de concurs ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial din Albești-Hidiș se vor înainteze P. On. oficiu protopresbiteral din Beiuș.

Gheorghe Popovicu, pres. com. par. Marcu Pantis, notar.

În conțelegere cu: Moise Popovicu, adm. prot.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a lor două **stațiuni învățătoresci** din **Zărand**, — devenite vacante prin răposarea pe câmpul de luptă a foștilor învățători: Gheorghe Rufu și Constantin Iliuța — prin aceasta se escrie concurs, cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios diecezan „Biserica și Școala”,

Emolumentele pentru **fiecare post învățătoresc** sunt: 1. Salar fundamental de 1200 cor. în bani. 2. Scripturistica 20 cor. 3. Pentru participare la conferințe 30 cor. 4. Cărtir și grădină în natură. 5. Venitele cantonale obicinuite.

Pentru întregirea salarelor în conformitate cu art. de lege XVI din 1913, se vor înainteze rugărilor recerute, la vremea sa, — înaltului guvern.

Învățătorii aleși vor fi îndatorăți a instrui și cânta cu elevii cântările liturgice și vor avea să conducă: unul strana dreaptă, celalalt cea stângă, fără altă remunerațiune dela parohie.

De curățitul pe din lăuntru a cărtirului va avea a se îngriji învățătorul ales.

Recursurile adresate com. par. din Zărand și ajustate cu: a) Estras din matricula botezaților; b) Certificat de apartinență; c) diploma de învățător; d) eventualele atestate despre serviciul prestat până acum, — sunt a se înainteze Preaon. Oficiu ppsc gr.-or. rom. al lenopolei (Borosjenő com. Arad), iar reflectanții sunt poftiți a se prezenta în careva Duminecă ori sârbătoare, în sf. biserică din Zărand, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comisiei par. din Zărand, ținută la 17/20 Iunie 1918.

Aurel Iancu m. p., paroh, preș. com. par. Cornel Papp, paroh, not. ad.-hoc.

În conțelegere cu: Ioan Georgia m. p., ppresb., insp. conf. de școale.

—□—

3—3